

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПЕРВОМАЙСЬКИЙ ІНДУСТРІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
(ППФК)

Циклова комісія соціально-гуманітарних, психолого-педагогічних
та обліково-економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ в.о. директора ППФК

від 01.09.2025 № 88

СУСПІЛЬСТВОЗНАВСТВО

Програма навчальної дисципліни

підготовки	<i>фахових молодших бакалаврів</i>
галузі знань	<i>A Освіта</i>
спеціальності	<i>A5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)</i>
спеціалізації	<i>A5.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології</i>
освітньо-професійної програми	<i>Професійна освіта (Харчові технології) (зі змінами, 2025)</i>
код ОК в ОПІ	ОК 3

Програма навчальної дисципліни «Суспільствознавство» для освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Харчові технології)» (зі змінами, 2025) спеціальності А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями), спеціалізація А5.37 Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології, для здобувачів освіти І курсу денної форми навчання.

Розробник: *Гаєва Тетяна Миколаївна*, викладач соціально-гуманітарних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист.

Програма розглянута і схвалена на засіданні циклової комісії соціально-гуманітарних, психолого-педагогічних та обліково-економічних дисциплін 29.08.2025, протокол № 1, та рекомендована до затвердження рішенням методичної ради 29.08.2025, протокол № 1.

1. Опис освітнього компоненту (навчальної дисципліни)

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Форма навчання	денна
Рік підготовки	I (перший)
Семестр	2-й
Мова навчання	українська
Статус дисципліни	обов'язкова
Інформаційний обсяг навчальної дисципліни:	
Кількість кредитів ECTS	3
Загальна кількість годин, в т. ч.:	90
– аудиторних	57
– самостійної роботи здобувачів освіти	33
Модулів	1
Змістових модулів	3
Лекції	47 год.
Практичні, семінарські	10 год.
Лабораторні	–
Самостійна робота	33 год.
Індивідуальні завдання	–
Вид контролю	залік

2. Предмет, мета та завдання навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни «Суспільствознавство» є закономірності розвитку суспільства та людини як його складової, а також ціннісно-сміслові орієнтири людського існування. Дисципліна має міждисциплінарний характер і інтегрує знання з філософії, соціології, історії, культурології, політології та педагогіки, що забезпечує формування цілісного уявлення про суспільство, його структуру, процеси та роль особистості в ньому.

Метою викладання навчальної дисципліни «Суспільствознавство» є надання здобувачам освіти системних знань із суспільствознавчих наук, що охоплюють формування світогляду людини та сукупності поглядів на світ у цілому, усвідомлення ставлення людини до навколишнього світу та суспільства, розуміння основних онтологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Суспільствознавство» є:

- ознайомлення здобувачів освіти із загальними закономірностями розвитку суспільства та соціального буття людини;
- формування знань про структуру суспільства, його основні сфери та соціальні інститути;
- розвиток умінь аналізувати взаємозв'язок людини і світу, оцінювати її роль у суспільних процесах;
- осмислення проблем смислу життя, мети, ідеалів та цінностей суспільства;
- виховання світоглядних орієнтирів і соціальної відповідальності, необхідних для активної громадянської позиції;
- формування навичок критичного мислення та здатності застосовувати суспільствознавчі знання у практичній діяльності та повсякденному житті.

Передумови вивчення навчальної дисципліни. Для вивчення дисципліни «Суспільствознавство» необхідними є отримані здобувачами освіти знання та вміння з дисциплін «Історія України» та «Педагогіка».

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Компетентності	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання	
РН2 Знати і розуміти цінності громадянського суспільства, його сталого розвитку, територіальної цілісності та демократичного устрою України	

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Суспільствознавство» здобувач освіти повинен:

знати:

- основні поняття та предмет суспільствознавства, джерела його виникнення та функції;
- форми і види світогляду, розрізняти поняття «світобачення» і «світорозуміння»;
- основні положення філософської концепції суспільства;
- основні положення філософської концепції людини, співвідношення понять «людина – індивід – особа – особистість – індивідуальність»;
- основні положення філософської проблеми цінностей у житті людини і суспільства;
- формаційний та цивілізаційний підходи до трактування історичного розвитку суспільства, рушійні сили розвитку, роль насильства та особистості;
- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;

вміти:

- науково, логічно та неупереджено аналізувати явища суспільного життя, визначати роль особистості в історичному розвитку;
- порівнювати національні, загальнолюдські та особистісні цінності;
- користуватися науковою термінологією у процесі навчання та комунікації;
- аргументовано відстоювати власну світоглядну та громадянську позицію, толерантно ставитися до протилежних думок;
- працювати з різними джерелами знань, самостійно здобувати інформацію за темами змістових модулів;
- здійснювати самостійну роботу з додатковою літературою, складати конспекти, тези, готувати реферати та доповіді;
- брати активну участь у дискусіях, семінарах та інших формах навчальної діяльності.

Формат навчання

Навчання здійснюється з використанням платформи *Google Workspace for Education* та основних інструментів *Google*, які забезпечують інтерактивність, доступність матеріалів і розвиток критичного мислення:

Google Клас — для розміщення навчальних матеріалів (конспекти лекцій, презентації, додаткові джерела), завдань і тестів; забезпечення системного зворотного зв'язку між викладачем і здобувачами освіти;

Google Meet — для проведення лекцій, семінарів і консультацій у режимі реального часу; обговорення суспільних проблем, міні-дискусій щодо цінностей, світоглядних орієнтирів та ролі особистості в суспільстві.

Google Документи, Презентації — для виконання індивідуальних і групових завдань (підготовки повідомлень, аналітичних оглядів); візуалізації навчальних матеріалів тощо;

Google Форми — для оцінювання знань (тести), проведення опитувань.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		лекцій	семінарських	самоств. робота
Змістовий модуль 1. Історико-філософські засади суспільствознавства				
<i>Тема 1.</i> Вступ. Філософія, її гуманістичний смисл і призначення	3	2	–	1
<i>Тема 2.</i> Філософія Стародавнього світу				
<i>Тема 2.1.</i> Стародавня філософія як зародок і колиска усіх наступних типів філософії	2	2	–	–
<i>Тема 2.2.</i> Філософія Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю	3	2	–	1
<i>Тема 2.3.</i> Антична філософія	3	2	–	1
<i>Тема 3.</i> Філософія європейського середньовіччя	2	2	–	–
<i>Тема 4.</i> Філософія епохи Відродження	2	2	–	–
<i>Тема 5.</i> Філософія Нового часу			–	–
<i>Тема 5.1.</i> Філософія XVII- XVIII ст.	3	2	–	–
<i>Тема 5.2.</i> Класична німецька філософія	2	2	–	–
<i>Тема 6.</i> Філософія XIX-XX ст.	8	2	2	4
<i>Тема 7.</i> Філософська думка в Україні	3	2	–	1
Тематичне оцінювання				–
Разом за змістовим модулем 1	31	20	2	8
Змістовий модуль 2. Соціальна філософія та проблеми людини і суспільства				
<i>Тема 8.</i> Філософський аналіз суспільства	2	2	–	–
<i>Тема 9.</i> Духовне життя суспільства. Основні характеристики духовного життя суспільства	3	2		1
<i>Тема 10.</i> Філософська концепція людини	8	2	2	4
<i>Тема 11.</i> Цінності в житті людини і суспільства	3	2	–	1
Тематичне оцінювання				
Разом за змістовим модулем 2	16	8	2	6
Змістовий модуль 3. Соціологічні основи суспільствознавства				
<i>Тема 1.</i> Науки про суспільство. Соціологія як наука про суспільство	2	2	–	–
<i>Тема 2.</i> Суспільство як соціальна система.	2	2	–	–
<i>Тема 3.</i> Соціальна структура суспільства	2	2		–
<i>Тема 4.</i> Соціальна стратифікація	6	–	2	4
<i>Тема 5.</i> Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	3	2	–	1
<i>Тема 6.</i> Соціальні процеси. Особливості етнічних процесів в сучасному світі	3	2	–	1
Тематичне оцінювання				
Разом за змістовим модулем 3	18	10	2	6

Змістовий модуль 4. Людина, соціальні інститути та політико-правові аспекти суспільного життя				
<i>Тема 7. Особистість в системі соціальних зв'язків суспільства</i>	6	–	2	4
<i>Тема 8. Економіка і праця як соціальні інститути</i>	2	–	–	2
<i>Тема 9. Освіта як соціальний інститут і механізм соціалізації</i>	3	2	–	1
<i>Тема 10. Медіа та комунікація як сучасні соціальні інститути</i>	2	2	–	–
<i>Тема 11. Сім'я як соціальний інститут і середовище формування особистості</i>	7	2	2	3
<i>Тема 12. Релігія як соціальний інститут і чинник суспільних процесів</i>	2	2	–	–
<i>Тема 13. Політико-правові аспекти соціального життя суспільства</i>	3	1	–	2
Тематичне оцінювання				
Разом за змістовим модулем 4	25	9	4	13
Усього годин	90	47	10	33

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Філософія як специфічний тип знання

Тема 1. Вступ. Філософія, її гуманістичний смисл і призначення

Поняття «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини. Основні джерела філософії: міфологія, релігія. Предмет і функції філософії. Світогляд як духовно практичне засвоєння світу. Структура світогляду. Типи світогляду. Світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння. Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм.

Філософія і наука. Специфіка філософського знання.

Філософія в системі культури.

Тема 2. Філософія Стародавнього світу

Стародавня філософія як зародок і колиска всіх наступних типів філософії. Людина — змістовне ядро всіх проблем стародавньої філософії.

Проблема позбавлення людини від страждань у філософії Стародавньої Індії. Проблеми філософії Стародавнього Китаю.

Антична філософія: основні етапи та особливості розвитку. Космоцентризм античного світогляду. Соціально-філософські ідеї античної класики. Морально-етична спрямованість.

Соціально-філософські ідеї пізньої Античності. Правові та соціальні ідеї в культурі Стародавнього Риму.

Тема 3. Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження

Загальна характеристика доби середньовіччя. Зміни у світогляді під час переходу від античності до середньовіччя. Роль християнства у формуванні середньовічної філософії. Основні проблеми та досягнення філософії доби середньовіччя в Європі та Візантії.

Філософія Відродження: зміщення світоглядних акцентів. Гуманізм як характерна

риса світогляду епохи Відродження. Проблема людської особистості. Людина і суспільство в епоху Відродження. Етика Ренесансу. Соціально-політичні вчення епохи Відродження.

Тема 4. Філософія Нового часу

Якісно нова спрямованість філософії в епоху ранніх буржуазних революцій в Європі. Пошуки продуктивного методу пізнання: сенсуалізм, раціоналізм.

Новий філософський ідеал у філософії Просвітництва. Ідеї про суспільство і людину французьких просвітителів. Проблема свободи людини та шляхи її соціального визволення.

Класична німецька філософія. Моральний смисл обмеження людського розуму і розширення меж віри. Особливості та досягнення класичної німецької філософії. Соціально-історична і етико-правова проблематика в німецькій класичній філософії. Соціально-політичні погляди представників утопічного соціалізму.

Тема 5. Філософія XIX-XX століть

Перегляд класичної моделі світорозуміння у філософії XIX-XX століть. Програми радикального оновлення філософії. Соціально-філософське вчення позитивізму. Соціально-філософська концепція марксизму.

Некласична філософія XX століття: основні напрямки та їх особливості. Критика цінностей західних техногенних цивілізацій, відмова від проєктів тотального перевлаштування світу. Проблеми ірраціонального та несвідомого. Філософія життя. Екзистенціальна філософія.

Тема 6 . Філософська думка в Україні

Джерела української філософської культури. Становлення українського неоплатонізму XIV-XVI століть. Філософська думка українського ренесансу. Специфіка Реформації в Україні. Зародження професійної філософії в культурно-освітніх центрах України: Острозькій та Києво-Могилянській академіях.

Г. Сковорода — родоначальник української класичної філософії.

Філософія Т. Г. Шевченка.

Філософія української національної ідеї.

Змістовий модуль 2. Соціальна філософія та проблеми людини і суспільства

Тема 7. Філософський аналіз суспільства

Поняття суспільства у філософії. Основні підходи до розуміння суспільства. Суспільство як самоорганізуюча і саморозвиваюча система.

Роль географічного природного середовища у житті суспільства. Демографічні чинники суспільного розвитку. Матеріальні основи розвитку суспільства. Політична система суспільства. Громадянське суспільство: поява, основи, ознаки.

Історична різноманітність і єдність типів суспільства. Формация і цивілізація. Сучасні концепції суспільного розвитку, його критерії.

Історичний результат як підсумок зіткнення різних сил і тенденцій у суспільному розвитку. Рушійні сили історичного розвитку. Роль і місце насильства в історії.

Тема 8. Духовне життя суспільства. Основні характеристики духовного життя суспільства

Поняття сфери духовного життя суспільства. Сутність та структура духовного

життя суспільства. Суспільна свідомість та її форми. Духовне виробництво.

Тема 9. Філософська концепція людини

Філософська концепція людини — основа наук про людину. Сутність людини. Праця і мова — фактори становлення й розвитку людини.

Проблема людини в історії філософії. Проблема відчуження людини та шляхи її подолання. Діалектика взаємодії людини і суспільства.

Самореалізація особи. Роль особистості в історії. Самоцінність людського житлі'. Сенс життя людини. Проблема людського щастя. Аморальність використання людини як засобу.

Тема 10. Цінності в житті людини і суспільства

Поняття «аксіологія». Місце аксіології в системі культури. Цінності як визначальні характеристики людського буття. Людина в системі цінностей. Структура цінностей.

Цінність як ядро духовного світу людини. Проблема суб'єктивного вибору. Цінність і ціль. Цінність і життєвий смисл. Цінність як регулятор поведінки людини.

Базові цінності людського буття. Цінність орієнтації. Вищі духовні цінності. Поняття про духовну досконалість.

Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства. Стратегія людства в планетарному масштабі. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації.

Змістовий модуль 3. Соціологічні основи суспільствознавства

Тема 11. Науки про суспільство. Соціологія як наука про суспільство

Місце і роль соціології в системі суспільствознавства. Предмет і об'єкт соціології. Макро- та мікросоціологічні рівні вивчення суспільства. Функції, принципи, методи, категорії соціології, основні закони соціології. Структура соціологічного знання: теоретична соціологія, спеціальні соціологічні теорії, прикладна соціологія.

Становлення соціології як самостійної науки. Основні етапи і тенденції розвитку соціологічної думки. Загальні положення соціологічних поглядів О. Конта, Г.С. Спенсера, Е. Дюркгейма, М. Вебера, В. Парето.

Тема 12. Суспільство як соціальна система.

Зміст поняття «суспільство». Системний підхід до розгляду суспільства в соціології. Загальна характеристика базисних компонентів соціального життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок та контроль. Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації суспільств. Характерні особливості і тенденції пості індустріального суспільства.

Тема 13. Соціальна структура суспільства

Поняття соціальної структури суспільства та її складові елементи. Соціальні статуси та ролі, шляхи їх набуття. Соціальна взаємодія, соціальні відносини та соціальний контроль. Соціальні зміни та соціальні процеси. Природа та типи соціальних рухів. Різновиди соціальних процесів.

Соціальні інститути суспільства: функції та види, процеси інституціоналізації. Соціальні організації: структура та види. Особистість у системі соціальних зв'язків.

Тема 14. Соціальна стратифікація

Теорія соціальної стратифікації. Поняття стратифікації. Основні риси стратифікації. Критерії стратифікації. Історичні типи стратифікації. Закрите і відкрите суспільство. Стратифікаційні системи. Соціальна мобільність. Тенденції розвитку соціальної мобільності. Стратифікаційні зміни в сучасному українському суспільстві: проблеми та умови їх вирішення.

Тема 18. Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин

Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Поняття «соціальний конфлікт». Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції. Прогнозування та попередження конфліктів. Стратегія виходу з конфлікту; медіація. Медіаторство: офіційне та неофіційне. Ролі медіаторів. Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві.

Тема 19. Соціальні процеси. Особливості етнічних процесів

Соціальні процеси як соціологічна категорія. Особливості розвитку та перебігу соціальних процесів в сучасному світі. Місце етносоціології в структурі соціологічного знання. Сучасні етнічні процеси: інтеграція, консолідація, асиміляція, сегрегація. Націоналізм як соціальне явище. Особливості проявів сепаратизму та тероризму, етнічно-релігійний екстремізм.

Змістовий модуль 4.

Людина, соціальні інститути та політико-правові аспекти суспільного життя

Тема 20. Особистість в системі соціальних зв'язків

Особистість як об'єкт та суб'єкт соціальних відносин. Соціальна структура та типологія особистості. Сутність процесу соціалізації: етапи (первинна, вторинна), компоненти (освіта, виховання) та фази (соціальна адаптація, інтеріоризація). Соціальним статус особистості, соціальна роль. Соціальна поведінка та фактори її формування. Потреби та інтереси особи як відображення суспільних відносин. Соціальні програми виховання.

Тема 21. Економіка і праця як соціальні інститути

Економіка як соціальний інститут. Поняття економіки у суспільствознавстві. Функції економіки: виробництво, розподіл, обмін, споживання. Економічні системи: традиційна, ринкова, командна, змішана. Взаємозв'язок економіки з політикою, культурою, правом.

Праця як соціальний інститут. Соціальне значення праці. Праця як фактор соціалізації та самореалізації особистості. Ринок праці, зайнятість, безробіття. Соціальні проблеми праці: умови, мотивація, трудові конфлікти. Перспективи трансформації праці та економіки у XXI столітті.

Тема 22. Освіта як соціальний інститут і механізм соціалізації

Поняття освіти. Освіта в системі соціальних інститутів. Роль освіти у формуванні особистості та суспільства. Функції освіти. Освіта як механізм соціалізації.

Сучасні тенденції розвитку освіти. Освіта в Україні. Роль освіти у формуванні національної ідентичності та громадянського суспільства.

Тема 23. Сім'я та її роль в житті суспільства

Сім'я та шлюб як соціальні інститути. Структура, функції сучасної сім'ї. Типологія сім'ї. Причини сімейних конфліктів як предмет соціологічних досліджень.

Підготовка молоді до створення сім'ї, зміцнення її стабільності як стратегічні суспільні завдання українського соціуму.

Сутність демографічної політики. Демографічна ситуація в Україні.

Тема 22. Релігія як соціальний інститут суспільства.

Поняття «релігія». Релігія як елемент духовної культури і соціальний інститут. Соціальні функції релігії. Релігія і суспільство. Взаємозв'язок релігії з політикою, правом, мораллю. Релігія як чинник соціальної стабільності та конфліктів. Роль релігії у формуванні національної ідентичності. Релігія в українському суспільстві.

Тема 23. Політико-правові аспекти соціального життя суспільства

Соціальні права та свободи громадян. Соціальна політика. Соціальні інтереси і потреби. Соціальний захист населення та соціальне забезпечення.

Основні поняття дисципліни:

Філософія. Соціологія. Наука. Світогляд. Діалектика. Пізнання. Суспільство. Людина. Цінності. Конфлікт. Стратифікація. Етнос. Особистість. Праця. Освіта. Релігія. Сім'я. Культура. Духовне життя. Політика. Ідеологія.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	ЗМ 1. Філософія як специфічний тип знання	
1.	Вступ. Філософія, її гуманістичний смисл і призначення	2
2.	Стародавня філософія як зародок і колыска усіх наступних типів філософії	2
3.	Філософія Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю	2
4.	Антична філософія	2
5.	Філософія європейського середньовіччя	2
6.	Філософія епохи Відродження	2
7.	Філософія XVII- XVIII ст.	2
8.	Класична німецька філософія	2
9.	Філософія XIX-XX ст.	2
10.	Філософська думка в Україні	2
	ЗМ 2. Соціальна філософія та проблеми людини і суспільства	
11.	Філософський аналіз суспільства	2
12.	Духовне життя суспільства	2
13.	Філософська концепція людини як основа наук про людину	2
14.	Цінності в житті людини і суспільства	2
	ЗМ 3. Соціологічні основи суспільствознавства	
16.	Науки про суспільство. Соціологія як наука про суспільство	2
17.	Суспільство як соціальна система	2
18.	Соціальна структура суспільства	2
19.	Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин	2
20.	Соціальні процеси. Особливості етнічних процесів у сучасному світі	2

	ЗМ 4. Особистість, соціальні інститути та політико-правові аспекти суспільного життя	
21.	Освіта як соціальний інститут і механізм соціалізації	2
22.	Медіа та комунікація як сучасні соціальні інститути	2
23.	Сім'я як соціальний інститут і середовище формування особистості	2
24.	Релігія як соціальний інститут і чинник суспільних процесів	2
25.	Політико-правові аспекти соціального життя суспільства	1
	Усього годин	47

7. Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи навчальним планом не передбачено.

8. Теми практичних робіт

Практичні роботи навчальним планом не передбачено.

9. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	ЗМ 1. Історико-філософські засади суспільствознавства	
1.	Філософія XIX-XX ст. Екзистенціальна філософія	2
	ЗМ 2. Соціальна філософія та проблеми людини і суспільства	
2.	Філософська концепція людини. Самореалізація особи	2
	ЗМ 3. Соціологічні основи суспільствознавства	
3.	Соціальна стратифікація суспільства	2
	ЗМ 4. Особистість, соціальні інститути та політико-правові аспекти суспільного життя	
4.	Особистість в системі соціальних зв'язків суспільства	2
5.	Шлюбно-сімейні відносини в сучасних умовах	2
	Усього годин	10

10. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	ЗМ 1. Історико-філософські засади суспільствознавства	
1.	<i>Вступ. Філософія, її гуманістичний смисл і призначення. Світогляд як духовно практичне засвоєння світу. Структура світогляду. Типи світогляду. Світобачення та його принципи: монізм, плюралізм, скептицизм, догматизм, раціоналізм, сенсуалізм</i>	1
2.	<i>Філософія Стародавнього світу. Проблеми філософії Стародавнього Китаю</i>	1
3.	<i>Антична філософія. Соціально-філософські ідеї пізньої Античності. Правові та соціальні ідеї в культурі Стародавнього Риму</i>	1
9.	<i>Філософія XIX-XX ст. Екзистенціальна філософія (підготовка до семінару № 1)</i>	4

8.	<i>Філософська думка в Україні. Сучасна філософська думка в Україні</i>	1
ЗМ 2. Соціальна філософія та проблеми людини і суспільства		
15.	<i>Духовне життя суспільства</i>	1
16.	<i>Філософська концепція людини. Самореалізація особи (підготовка до семінару № 2)</i>	1
17.	<i>Цінності в житті людини і суспільства. Глобальні проблеми людства і людина: екологічний і моральний імперативи виживання людства. Стратегія людства в планетарному масштабі. Проблема переходу від техногенної до антропогенної цивілізації.</i>	1
ЗМ 3. Соціологічні основи суспільствознавства		
20.	<i>Соціальна стратифікація суспільства (підготовка до семінару № 3)</i>	4
22.	<i>Соціальні відносини. Конфлікт як прояв соціальних відносин. Прогнозування та попередження конфліктів. Стратегія виходу з конфлікту; медіація. Медіаторство: офіційне та неофіційне. Ролі медіаторів</i>	1
23.	<i>Соціальні процеси. Особливості етнічних, релігійних процесів в Україні. Сучасні етнічні процеси: геноцид, сегрегація, асиміляція, інтеграція, консолідація</i>	1
ЗМ 4. Особистість, соціальні інститути та політико правові аспекти суспільного життя		
24.	<i>Особистість в системі соціальних зв'язків (підготовка до семінару № 4)</i>	4
25.	<i>Сім'я як соціальний інститут і середовище формування особистості. Шлюбно сімейні відносини в сучасних умовах (підготовка до семінару № 5)</i>	3
27.	<i>Політико-правові аспекти соціального життя суспільства</i>	2
Усього годин		33

11. Засоби та форми контролю

Оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється шляхом **поточного контролю, тематичної атестації та підсумкового контролю** із застосуванням цифрових інструментів Google Workspace for Education.

Поточний контроль передбачає фронтальне та індивідуальне опитування, тестування (Google Форми), виконання практичних завдань з використанням Google Документів, Презентацій; участь у дискусіях, міні-дебатах, публічний захист міні-проектів (індивідуальних або групових) під час проведення семінарських занять.

Контроль самостійної роботи здійснюється за допомогою усного та письмового опитування, підготовки повідомлень, цифрових міні-проектів (інфографіка, презентація), виконання практичних завдань.

Передбачено 4 тематичні атестації (оцінювання) після завершення кожного змістового модуля як результат узагальнення результатів поточного оцінювання.

Підсумковий контроль — *залік (семестрова атестація)*, оцінка за який визначається як середня зважена за результатами тематичних атестацій, отриманих здобувачем освіти під час вивчення дисципліни.

12. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти здійснюється за **національною чотирибальною шкалою** з урахуванням цифрового формату навчання і рівня сформованості компетентностей. Для відповідності стандартам ECTS у програмі подається довідкова таблиця переведення без фактичного застосування цього переведення при виставленні балів.

Таблиця відповідності результатів контролю знань здобувачів освіти, рівень знань яких оцінюється за 4-бальною шкалою, у системі ECTS

За 4-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Критерії оцінювання
5 (відмінно)	A	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
4 (добре)	B	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
	C	Здобувач освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
3 (задовільно)	D	Здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
	E	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні
2 (незадовільно)	FX	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
	F	Здобувач освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів

Оцінка «5» (відмінно) / A. — здобувач освіти вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує філософські та соціальні проблеми, об'єктивно оцінює досягнення філософської,

соціологічної думок та їх вплив на розвиток і формування світогляду епохи та майбутнього. Вміє використовувати різноманітні джерела знань, систематично поповнює знання, вміє застосовувати знання при вирішенні професійних питань. Уміє вдаватися до діалогу, доводити власну громадську та світоглядну позицію.

Виконав 100% обсягу самостійної роботи.

За підсумками тестування правильно відповідає на **90-100 %** питань.

Оцінка «4» (добре) / В–С. — здобувач освіти добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій, ідей, досягнень філософської, соціальні думок більш емоційне ніж наукове. Володіє декількома методами пізнання, але має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки.

Виконав 100% обсягу самостійної роботи.

За підсумками тестування правильно відповідає на **75-89 %** питань.

Оцінка «3» (задовільно) / D–E. — здобувач освіти користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни мова спрощена; оцінювання досягнень філософської, соціологічної та культурологічної думки лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь здобувача освіти. Здобувачу освіти важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду.

Виконав не менше 70% обсягу самостійної роботи.

За підсумками тестування правильно відповідає на **50-74 %** питань.

Оцінка «2» (незадовільно) / FХ–F. — здобувач освіти не володіє необхідними знаннями, не володіє практичними навичками дисципліни.

Виконав менше 50 % обсягу самостійної роботи або зовсім не виконав самостійної роботи.

За підсумками тестування правильно відповідає на **0-49%** питань.

13. Методичне забезпечення

1. Програма навчальної дисципліни.
2. Силабус навчальної дисципліни.
3. Конспекти лекцій.
4. Комп'ютерні презентації з усіх тем програми.
5. Тестові завдання з усіх тем програми.
6. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять.
7. Методичні рекомендації до самостійного вивчення.
8. Навчальні відеофрагменти та відеофільми.

14. Рекомендована література

Основна

1. Воронюк О.Л. Основи філософських знань : навч.-метод. Посіб / О.Л. Воронюк. К. : ВСВ «Медицина», 2018. 120 с.
2. Основи філософських знань. Підручник/ В.А. Буслинський, П.І. Скрипка : За ред. В. А. Буслинського, Львів : «Новий світ-2000», 2025. 352 с.

3. Петрушенко В.Л. Філософія: Підручник. Львів: ПП “Магнолія 2006”, 2025. 504 с.
4. Соціологія: навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей денної форми навчання, що вивчають «Соціологію» / О. В. Горпинич, О. Ю. Клименко, Л. М. Москаленко, М. С. Труш, В. Ф. Ятченко. Київ : ДУТ, 2019. —235 с. ([у відкритому доступі репозиторія Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій](#)).
5. Соціологія: Підручник 5-е вид., стереотипне. За ред. В.М. Пічі. Київ: Видавець Піча Ю.В., 2022. 280 с.
6. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с. ([у відкритому доступі репозиторія ДВНЗ «Ужгородський національний університет»](#)).

Допоміжна

1. Петрушенко В.П. Практикум з філософії. Навчальний посібник. Новий світ, 2003.
2. Федів Ю., Мозкова Н. Історія української філософії. Україна, 2000.
3. Філософський енциклопедичний словник, Київ, 2002.

15. Інформаційні ресурси

1. Інститут філософії НАН України. [URL:http://www.filosof.com.ua](http://www.filosof.com.ua)
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Київ. [URL:http://www.nbuv.gov.ua/](http://www.nbuv.gov.ua/)
3. Підручники з філософії. [URL: https://pidru4niki.com/filosofiya/](https://pidru4niki.com/filosofiya/)
4. Підручники з соціології. [URL: https://pidru4niki.com/1584072058104/sotsiologiya/sotsiologiya](https://pidru4niki.com/1584072058104/sotsiologiya/sotsiologiya)
5. Навчальні матеріали. [URL: https://drive.google.com/drive/folders/18nJ5tv_UvhbcDqAPUP_4kGd2LaKtPMRj](https://drive.google.com/drive/folders/18nJ5tv_UvhbcDqAPUP_4kGd2LaKtPMRj)